

فهرست مطالب

۱۷	.....	مقدمه
۲۱	.....	فصل ۱. تعریف، محتوا و ماهیت علم سیاست
۲۱	.....	۱. شناخت اولیه
۲۶	.....	۲. تعریف علم سیاست
۳۲	.....	۳. عرصه علم سیاست
۳۴	.....	۴. تقسیمات علم سیاست
۳۵	.....	۵. آیا سیاست علم است؟
۳۹	.....	۶. نقش علم سیاست در دموکراسی
۴۱	.....	فصل ۲. روشهای علم سیاست
۴۱	.....	۱. مسئله روش شناسی
۴۳	.....	۲. روشهای علم سیاست
۴۳	.....	الف. روش تاریخی
۴۴	.....	ب. روش مشاهده
۴۵	.....	پ. روش تجربی
۴۷	.....	ت. روش تطبیقی یا مقایسه‌ای
۴۸	.....	ث. روش فلسفی
۴۹	.....	۳. برخی رهیافتها
۴۹	.....	الف. رهیافت حقوقی
۵۰	.....	ب. رهیافت اقتصادی

۵۳	پ. رهیافت روانشناسی
۵۵	ت. رهیافت هنجاری
۵۶	ث. رهیافت تجربی - علمی
۵۸	ج. رهیافت رفتاری
۵۸	(۱) هدفهای رفتارگرایی
۶۰	(۲) تحلیل نظر رفتارگرایان
فصل ۳. علم سیاست و رشته‌های همپیوند	
۶۳	پیوندهای جدید
۶۳	الف. علم سیاست و جامعه‌شناسی
۶۵	ب. علم سیاست و تاریخ
۶۶	پ. علم سیاست و اقتصاد
۷۰	ت. علم سیاست و اخلاق
۷۲	ث. علم سیاست و روانشناسی اجتماعی
۷۶	ج. علم سیاست و حقوق عمومی
۷۸	چ. علم سیاست و مردم‌شناسی
۷۹	ح. علم سیاست و آمار
۸۱	خ. علم سیاست و جغرافی
فصل چهارم. مفاهیم جدید علم سیاست	
۸۳	۱. ایده‌نولوژی
۸۳	۲. قدرت
۸۸	الف. معنی قدرت
۸۸	ب. ویژگیهای قدرت
۹۱	پ. منابع قدرت
۹۲	منابع قدرت دولت
۹۳	ت. مترادفهای قدرت
۹۵	(۱) قدرت و نفوذ
۹۵	(۲) قدرت و اقتدار

۹۷	ث. انواع قدرت
۹۸	ج. اندازه‌گیری قدرت
۹۹	چ. اعمال قدرت
۱۰۰	۳. اقتدار
۱۰۱	الف. منابع اقتدار
۱۰۲	ب. ضمانت اجرای اقتدار
۱۰۲	پ. حدود اقتدار
۱۰۲	ت. اقتدار و قدرت
۱۰۳	ث. انواع اقتدار
۱۰۴	ج. ویژگیهای اقتدار
۱۰۴	۴. مشروعیت
۱۰۵	الف. معنی مشروعیت
۱۰۷	ب. منابع مشروعیت
۱۰۸	پ. انواع مشروعیت
۱۰۹	۵. نوسازی
۱۱۰	نوسازی سیاسی
۱۱۲	۶. فرهنگ سیاسی
۱۱۴	الف. دسته‌بندی فرهنگ سیاسی
۱۱۶	ب. اهمیت فرهنگ سیاسی
۱۱۷	۷. جامعه‌پذیری سیاسی
۱۲۰	عاملهای عمده جامعه‌پذیری سیاسی
۱۲۰	(۱) خانواده
۱۲۱	(۲) مدرسه
۱۲۱	(۳) گروههای همتا
۱۲۲	(۴) محیط کار
۱۲۲	(۵) رسانه‌های جمعی
۱۲۲	(۶) حکومت و کارگزاری‌های حزبی
۱۲۳	۸. توسعه سیاسی
۱۲۷	الف. شاخصهای مثبت (توسعه)

۳۲۸	۴. شکل پارلمانی حکومت
۳۳۲	۵. شکل ریاستی حکومت
۳۳۲	۶. مقایسه حکومت پارلمانی و ریاستی
فصل ۱۳. حکومت‌های تک ساخت و فدرال	
۳۳۵	۱. حکومت تک ساخت (یونیتری)
۳۳۶	الف. شایستگی‌های حکومت تک ساخت
۳۳۷	ب. ناشایستگی‌های حکومت تک ساخت
۳۳۸	۲. فدراسیون و کنفدراسیون
فصل ۱۴. احزاب سیاسی، گروه‌های فشار	
۳۴۳	۱. تعریف و ماهیت احزاب سیاسی
۳۴۵	الف. خاستگاه احزاب سیاسی
۳۴۷	ب. پایه‌های احزاب سیاسی
۳۴۸	۲. کارویژه‌های احزاب سیاسی
۳۵۱	۳. مزیتها و عیبهای نظام حزبی
۳۵۲	۴. نظامهای حزبی
۳۵۲	الف. نظامهای دو حزبی
۳۵۳	(۱) مزیت‌های نظام دو حزبی
۳۵۳	(۲) عیب‌های نظام دو حزبی
۳۵۳	ب. نظام چند حزبی
۳۵۴	(۱) مزیت‌های نظام چند حزبی
۳۵۴	(۲) عیب‌های نظام چند حزبی
۳۵۴	پ. نظام تک حزبی
۳۵۶	ت. نقش اپوزیسیون در دموکراسی
۳۵۷	۵. گروه‌های فشار (ذی‌نفوذ)
۳۵۸	الف. معنی و ماهیت گروه‌های فشار (ذی‌نفوذ)
۳۵۹	ب. ویژگی‌های عمده گروه‌های فشار
۳۶۱	پ. نقش سیاسی گروه‌های فشار

۳۶۵	فصل ۱۵. افکار عمومی و تبلیغات
۳۶۵	۱. افکار عمومی چیست؟
۳۶۷	۲. تبلیغات
۳۶۹	الف. مطبوعات
۳۷۱	ب. اجتماعات عمومی
۳۷۱	پ. احزاب سیاسی
۳۷۱	ت. قوه مقننه
۳۷۱	ث. مؤسسات آموزشی
۳۷۲	ج. رادیو، تلویزیون و سینما
۳۷۲	چ. کارگزاری‌های دیگر
۳۷۳	ح. موانع تکوین افکار سالم
۳۷۳	خ. چگونگی تعیین افکار عمومی
فصل ۱۶. دولت رفاه	
۳۷۵	۱. دولت رفاه چیست؟
۳۷۸	۲. وظایف دولت رفاه
۳۷۸	الف. کارویژه‌های دولت رفاه
۳۷۸	(۱) کارویژه‌های حمایتی
۳۷۸	(۲) کارویژه‌های رفاهی
۳۸۳	کتابنامه

مقدمه

از زمانهای دور علم سیاست را ارباب علوم نامیده‌اند. این سخن امروزه گزاف به نظر می‌رسد، اما دور از حقیقت نیست. در جوامع امروزی سیاست چنان با زندگی مردم آمیخته است که همگان خواه‌ناخواه با آن سروکار می‌یابند؛ یا بر آن تأثیر می‌گذارند یا از آن متأثر می‌شوند. جنبه‌های گوناگون زندگی مادی و معنوی به نحوی با سیاست مربوط می‌شود و از این راه سیاست در جایگاهی قرار می‌گیرد که همه حوزہ‌های زندگی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را در بر می‌گیرد.

علم سیاست به شناخت سیاست می‌پردازد و به دلیل پیوندی که سیاست با همه جنبه‌های زندگی دارد، علم سیاست نیز ناگزیر با همه علوم که هر یک وظیفه شناخت جنبه‌ای از جنبه‌های زندگی مادی و معنوی را بر عهده دارند ارتباط می‌یابد. دستاوردهای علمی آنها را به خدمت می‌گیرد و همچنان ارباب علوم می‌ماند. با چنین جایگاهی، علم سیاست، در میان علوم، به ویژه علوم اجتماعی، موقعیت برجسته‌ای دارد و علاقه‌مندان زیادی را به سوی خود می‌کشاند تا آنها را آموزش دهد و برای عهده‌دار شدن مشاغل و مسئولیتهایی آماده کند. برای کسب این آموزش و یافتن آمادگی، آشنایی با اصول، مفاهیم و مبانی علم سیاست، مانند هر علم دیگر، ضرورت دارد. بنیادهای علم سیاست، این وظیفه را بر عهده گرفته است تا دانشجویان علوم سیاسی را با این اصول، مفاهیم و مبانی آشنا کند.

در نوشتن بنیادهای علم سیاست، کوشیده‌ام، با ارائه مطالب لازم، دانشجویان ماهیت فعالیت‌های سیاسی، چگونگی پیدایش نهادهای سیاسی، و جایگاه سیاست در زمینه گسترده زندگی اجتماعی را به طور نظری و عملی دریابند. بحث‌های این کتاب به دانشجویان کمک خواهد کرد محتوای دروسهای تخصصی علم سیاست را فراچنگ آورند و از مطالعات سیاسی بیشتر و بهتر بهره ببرند.